

Dvomljivo povelje

Španci proti boljševiškim tolparam

Madrid. Listi objavljajo uradno noto, ki žigosa spletke boljševiških elementov v južni Franciji ter na špansko-francoski meji in ki javlja, da je že prišlo do spopadov med uporniki in španskimi obmejimi zaščitnicami. Noto pravi dobesedno:

»Darovi živili, ki smo jih hoteli poslati preko Rdečega križa z več tovornimi avtomobili stradalocemu belgijskemu prebivalstvu, so morali prestopiti zaradi nemirov, ki so jih v južni Franciji povzročili med drugim rdeči španski emigranti. Rdeče tolpe pod poveljstvom dveh iz državljanske vojne proslulih elementov nastopajo na ozemlju Saint Jeana de Pied du Port, Olerona, Vielle, Buja in Toulousa ter so ponovno vdrle na špansko ozemlje.

Španske obmejne čete so vrgle tolovaje nazaj ter popolnoma obvladajo položaj na meji. Za njimi stoje večji oddelki, ki so odločeni, da se vsakemu nadaljnjemu invazivskemu poskusu rdečih tolpa najostreje upro. Španska vlada je poleg teh varovalnih ukrepov ponudila generalu De Gaulle vso podporo, da odstrani te upornike.«

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Na to vprašanje ne more najti odgovora. Naj ga obrača kakor hoče, vedno mora znova in znova spoznati bridko resnico, da bo Anglija v tej vojni samo izgubila. Opaža, da zavezničarji njegovega naroda — Sovjetska Rusija — stremi danes za tem, da na Balkanu preraze življenjsko žilo angleškemu imperiju, da bi tako njegovemu narodu uničila dober del življenjske moči. Občuti, kako nenaravno je zveza med Anglijo in Sovjetsko zvezo, ve, da med zavezničarji marsikaj ni več v redu, pozna notranjepolitično napetost v svoji domovini in v Ameriki in uvideva socialno krizo v teh deželah. Zaveda se, da v Sovjetski zvezi primanjkuje ljudi, kar se vedno bolj pozna, v Franciji doživlja, kako boljševizem okužuje deželo. Vskan dan bolj občuti, kako se jača nemško lovsko letalstvo, kako se oživlja podmorska vojna. Končno se mu poraja velika skrb o novem nemškem orožju ter gotovost, da je čas največji nemški zaveznik.

Poleg vseh teh bolečnih spoznanj čita izmenoma v svojih angleških in ameriških časopisih odkrito priznanje: »da predstavlja novo nemško orožje naravnost senzacijo.«

V prihodnjih mesecih ga bo okusil. Stavek, ki mu ga je zabrusil v obraz pri zaslišanju ujeti nemški vojak, mu ne da miru: In vendar bomo od vas zmagali!

»Ako do jeseni ne bomo...«, te Churchillove besede leže kakor svinčen oblak nad zavezniškimi armadami na zapadu in nad sovjetskimi divizijami na vzhodu. Kmalu bodo vsi občutili, kako ogromne moči še dremajo v Nemčiji. Kadar bo prišel dan, bodo te moči postavile za Nemčijo velik in zadnji termin, za katerega je vedel Churchill že leta 1945 in pred katerim se mu ježi koža:

Nemško zmago!

Iz Trsta

Razdeljevanje krompirja. Potrošniki v Trstu bodo dobili 1 kg krompirja, ki stane v prodaji na drobno 7.40 lire.

Tatovi v trgovini s čevlji. Gospa Carmen Zanolla, stanujoča v ulici Vittorino da Feltr 7. je jutraj prišla, da bi odprla svojo trgovino v ulici Ghirlaiaio št. 21, pa je opazila, da je zlezen zastor, spuščen nad izložbo pokvarjen. Ko je vstopila v trgovino je videla da so ji ponoči neznan tatovi ki so prišli skozi izložbo v delavnico, odnesli 15 parov čevljev v vrednosti 5000 lire.

Razne nesreče. 28 letna gospodinja Gilda Kutin z Barkovljeve obale 235, si je pri gospodinskem delu poškodovala desnico. — Prav tako so si poškodovali desno roko pri delu 30 letni šofer Mirko Galo iz Dolinske ulice št. 1, 48 letni delavec Franc Škarabot in 49 letni mornar Jožef Azarita. — V Rojano sta dva neznanca napadla 45 letnega Jožefa Antoniolija in je dobil pri tem poškodbe po glavi, 55 letni mesar Ivan Vintin pa je padel z voza in se je moral zaradi poškodb po glavi in po telesu zateči v bolnišnico.

Z Reke

Potna dovoljenja so potrebna. Vse osebe, ki nameravajo potovati z vlakom iz Opatije, brez oziroma kakršnih popravkov, si morajo pri krajevnem poveljstvu preskrbeti posebno dovoljenje, brez katerega ne bodo mogle dobiti vozne karte na kolodvoru. Prošnjo za izstavitev potne dovolilnice morajo vložiti na urad varnostne policije v Voloski. Vse osebe, ki se zadržijo na ozemlju občine Opatija, se morajo prijaviti v policijskem uradu v Voloski. Če se prijavijo ponoči, morajo nositi prijavnice datum naslednjega dne.

Dobava plina. Ob delavnikih in praznikih bodo odšle dobavljali plin od 7 do 7.30, od 10 do 12.30 in od 19 do 20.

Zaplenjena imovina upornikov

Z odlokom šefa pokrajinske uprave v Ljubljani (Službeni list št. 73. z dne 7. oktobra 1944) je zaplenjena imovina komunistov:

dr. Marušič Draga, odvetnika, nazadnje stanujočega v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15.

Z odlokom šefa pokrajinske uprave v Ljubljani (Službeni list št. 76. z

Čiščenje italijanskih tolovajev

Milan. V okviru večjega čistilnega nastopa so oddelki republikanske fašistične stranke popolnoma očistili ozemlje Monte Grappa v severni Italiji, ki je bilo doslej glavno središče tolovajskih bojev. Zavezniški glavni stan v Italiji se je za ta odsek posebno zanimal ter je poslal tja visokega častnika z nalogo, da strne posamezne tolpe v skupno organizacijo in dvigne padajočo tolovajsko moralo. Med čistilnimi nastopi je dobila italijanska policija v roke poročilo zavezniskega častnika, v katerem javlja, da mislijo tolovaji le na to, kako bi si dobili živila in denar. Njihovi vojaški nastopi so popolnoma brez vrednosti. Ves čas, kar se je nahajal med tolovaji, ni mogel poročati niti o eni sami vojaški akciji proti nemškim četam.

Pri čiščenju okrog Varese je bilo ujetih mnogo tolovajev.

Nov boljševiški sunek Bonomiju

Milan, 11. okt. Brzjavna agencija »Universal« je zvedela iz Rima, da je vložilo odposlanstvo italijanske komunistične stranke pri komunističnem voditelju in članu vlade Togliattiju formalni protest zaradi nedavnih imenovanj diplomatskih zastopnikov Badoglije Italije v inozemstvu. Komunistično odposlanstvo je opozorilo, da so pričeli diplomati, ki jih je imenovala Bonomijska vlada, svojo kariero pod fašističnim režimom in da taki možje ne morejo dobro zastopati nove Italije v inozemstvu. Komunistični vodja Togliatti je zagotovil odposlanstvu, da bo protest takoj izročil Bonomiju.

Postopanje komunistične stranke je zbudilo baže v vladi resno krizo, ki vsekakor ne bo edina, ki so jo povzročili boljševiki. To bo trajalo tako dolgo, dokler ne bodo povsod zastopali »nove« Italije »primernejši« ljudje po Kremljevih željah.

Debata o Turčiji

Stockholm, 12. okt. DNB. Ko je angleška poročevalska služba včeraj naznala, da se bodo v Moskvi razgovarjali tudi o vprašanju morskih olin in da bo prišla Turčija verjetno v sovjetsko interesno sfero, se današnji angleški časopisi nadalje bavijo s položajem Turčije. Posebno »Glasgow Herald« priznava, da vlada v Ankari zaradi angleškega obnašanja napram balkanskim vprašanjem velika vznemirjenost z ozirom na sovjetske načrte; časopis upa, da bo dobila Turčija zagotovila, ki bodo omejila sovjetski imperializem.

»Glasgow Herald« skuša nato dokazati, da je lahko Grčija samo pod varstvom pomorske, ne pa celinske sile.

Opozorilo!

Vse radijske poslušalce opozarjamo na oddajo

JELENDOLSKI JUNKOM V SPOMIN

Pri tej oddaji bo govoril tudi član komisije za izkop trupa in rešenec iz Jelendolske jame. Oddaja bo, nocoj, v četrtek 12. oktobra od 20.15—21.15.

=====

dne 11. oktobra 1944.) je zaplenjena imovina upornikov:

1. Murna Alojzija, mehanika, nazadnje stanujočega v Novem mestu, Kandiska ulica št. 3;

2. Pirc Marije, trgovke, njenih sinov Stankota, študenta medicine in Mirkota, mizarjskega pomočnika, nazadnje stanujočih na Brodu št. 10 pri Novem mestu;

3. Tavža Gabrijela, učitelja, njegove žene Julijane in hčerke Gabrijele, nazadnje stanujočih v Novem mestu, Dr. Režkova 2;

4. Čeh Juste, privatne uradnice, nazadnje stanujoče v Ljubljani, Lepodvorska ulica št. 26;

5. Hafnerja Stankota, torbarja v Dolnicah št. 20 in

6. Ažman Pavle, trgovske pomočnice, nazadnje stanujoče v Ljubljani, Viška cesta 48-50.

SPORT

KAC-RAPID : ŽSK HERMES

Za nedeljsko tekmo in gostovanje Celovčanov vlada izredno zanimanje. Celovčani so bili v Ljubljani vedno dobrodošli gostje. Pokazali so vedno dobro znanje, ki so ga pa izpolnili z živahno igro in izredno požrvalnostjo. Njihovo moč je preiskoval hermežansko moštvo ob priliki gostovanja v Celovecu, kjer je podleglo po lepi in dobri igri s 3:1. Tokrat se hoče Hermes seveda revanširati za ta poraz. Svoje moštvo je ojačil z gosti, člani Ljubljane, ki bodo mnogo pripomogli do dobrega rezultata in prodorne igre. Pričakujemo, da bodo Hermežani v kombinaciji z Ljubljancami zaigrali jako poletno ter da bodo pokazali igro, kakršno že več let v Ljubljani nismo videli.

Ta tekma je po štirih letih prva tekma ljubljanskega moštva z moštvom izven Ljubljane. Ze iz tega razloga je zanimanje za to tekmo izredno veliko.

Tekma bo na igrišču Hermesa in to ob vsakem vremenu. Pričetek je spremenjen na 15.15. Predtekma pa prične ob 14.15. V predtekmi nastopita mladini Mladike in Hermesa. Tudi ta tekma bo jako zanimiva, saj elovi Mladikina mladina po izvirni kombinaciji in tehnično izpopolnjeni igri in brez dvoma boata oba moštva napregli vse sile, da se pred tako številnim občinstvom izkažeta.

Predprodaja vstopnic za to tekmo bo v kinu »Sloga« od petka naprej. Opozarjamo občinstvo, da si tribunske sedeže nabavi čim prej, ker je število sedežev omejeno. V nedeljo bodo pa na igrišču poslovala tri blazajna, da bo občinstvo čimprej postreženo ter da ne bo nepotrebnega čakanja.

Ob drugi obletnici umora bana dr. Natlačena

Drugo obletnico obhajamo danes, ko je po nalogu komunistov, zadet od morilčeve krogle dal življenje za svoj narod dr. Marko Natlačen.

Zločin, ki se je zgodil v dopoldanskih urah 13. oktobra 1942, je po načinu dosegel višek komunistične zlobe in satanizma. Morilec, oblečen v duhovniško obleko, je prišel s pretezo, da prinaša važno pismo, in nato v delovni sobi dr. Natlačena oddal nanj morilske strele.

Umor dr. Marka Natlačena je zaključek prve faze revolucije med slovenskim narodom. Komunistična OF je nastopila ravno v onem času, ko je vse življenje naroda za trenutek utihnilo v negotovosti. Tedaj je en sam mož vzel nase vso težo skrbi za narod in ta mož je bil dr. Marko Natlačen. To je storil odločno, dasi je vedel, da bo zaradi tega preklet prav od onih, za katere je nosil križ, dasi ni imel nobenega podobnega zgleda v slovenski preteklosti, ki bi opravičeval njegovo dejanje. Prav nasprotno je komunistična stranka zbrala okrog sebe vse nezadovoljnejše, ki so upali iz narodove nesreče ustvariti priliko za svoje načrte, vse dobičkarje in sebičnejše, katerih ne moti niti mrtvaški molk grobov, kadar iščejo svojo korist, vse propalice, ki so končno našli možnost, da se prepustijo vladni svojih živalskih nagonov in nizkim strastem. Vse te težnje, ki bi sicer počasi razkrajale narod, je komunistem združil in povezal v en cilj — na grobovih in ruševinah ustvariti vladno komunizma. Ljudstvo, zmedeno od množine doslej ne slišan obljub, ni moglo iz anarhije pojmov in vrednot takoj spregledati pogubnih načel, ki so se kasneje, izpeljana v dejanju, pokazala v tako krvavih posledicah. Takrat je dežela med vso množico tako razkričanih »voditeljev« in »osvoboditeljev« začela iskati nekdanjih, nesebičnih, priznanih avtoritet. Njega, postavnega dediča pokojnih voditeljev, niso dobili med njo. Zvest svojim načelom je služil tudi sedaj, za ceno velike osebne žrtve, brez pomisleka, narodnim koristim, narodu v celoti, ne pa koristim posameznika. Ljudstvo je že v februarju 1941 opozoril pred komunističnimi prevarami: »Biti sam sebi zvest je največje dostojanstvo, do katerega se more dokopati kak narod; tega največjega dostojanstva ne bodo priborili narodu ljudje, ki jih na prvem mestu diči nezvestoba do narodnih idealov.« Močnejši kakor besede pa je bil njegov zgled nesebičnega dela, najzgovornejša obsodba komunističnega rovarjenja.

Danes se ob grobu slovenskega bana spominjamo vseh onih žrtv, ki so kakor on morale pasti, ker so spregledali

zločinske namene komunistov. Ves bes komunizma in vsa satanska zloba se je izlila na nezaščiteno ljudstvo. Celo leto so padali na mestnih ulicah, po vaseh in deželah možje in očetje, ker so kljub nevarnosti bili dosledni nosilci onih vrednot, ki jih morajo nedotaknjene izročiti svojim sinovom kot dediščino za bodočnost; padale so matere, ker so otročice ušile izgovarjati božje ime in jih učile božje postave; ne ubijaj, ne kradi, ljubi bližnjega. Zločinec se ni ustavil ob neobogljnosti dojenčka niti ob častiljivi starosti, vse narodu najvetejše je njemu postalo predmet najhujšega skrunjenja. Narodovo premoženje, posledica marljive delavnosti vseh slovenskih tvornih sil, je komunistem uničeval bolj kakor kdaj koli kateri tujec ali sovražnik. Končno so porili še steber, na katerega se je ljudstvo v zbeganosti naslonilo — dr. Natlačen. Vendar je prav ta izguba, tako bridka in boleča, presunila dušo in vest slehernega še poštenega Slovence. Mož, ki je živ bil največja ovira komunizmu, je mrtve zganil narod, da, prav ob njegovi smrti se je ustavil še ostali del naroda, ki je e verjel v obljube in »nacionalne« cilje komunizma. Misel na samooobraambo, katero je dr. Natlačen spoznal za edino odrešilo, se je oblikovala v dejanje. Od njegovega groba, od prisega, ki jo je dal slovenski človek pred dvema letoma, da se bo boril za ideale, ki so materialno in duhovno oblikovali naše ljudstvo skozi stoletja, za ohranitev slovenske zemlje, slovenskih življenj in premoženja, so se vrste protikomunističnih borcev tako silno pomnožile, da šele danes razumemo skrivnost žrtve, blagoslov mučeniške prelite krvi. Kot zapuščeno smo prejeli vso njihovo moč, odločnost, borbenost. Ta dediščina junakov terja od nas dolžnost borbe. Izpolnjuje jo slovenski domobranec.

Vsi Slovenci posvetimo ta dan spomnu junakov, mučencev in pionirjev protikomunistične borbe. Znani in neznan, mladi in stari, izobraženi in preprosti, ki kot žrtve komunizma ležite raztreseni po slovenski grudi, vedite, da bo narod vedno mislil na vašo žrtve in vam bo zanj hvala. Ob spominu na vas, obojamo zločinski, protinarodni in brezbojni komunizem. Nikdar vas ne bomo izdalj a tem, da bi le malo paktirali z njim. Četudi bo uporabljen tako zvito taktiko. Obojamo materializem, temelj komunizma, odvrčamo se od življenjskega, praktičnega materializma in stremimo po vaših zgledih za krščanskim idealizmom in junakstvom. Slovenski narod je pripravljen na vse, na borbo, ki bo terjala od komunistov obračun, na borbo za Boga in naš narodni dom.

Novice s Tolminskega

Na Modrejah se je v vsej tajnosti osnoval krajevni »sovjetski odbor«. Za komisarja je bil imenovan »inženir« Strukelj, za predsednika pa Podgornik Justin po domače Kraguljica. Znan je kot velik stiskar, vendar pa bi se tudi svojega bogastva odrekel, če bi vedel, da bo zlezal na stolček. Svoje čase se je potegoval za županski stolček v Tribučah, pa se kljub njegovim naporom županstvo tam ni ustanovilo. Vendar pa se je tudi to pot ušel. Kot mu je ušlo županstvo v prejšnjih časih, mu bo zdaj tudi predsedstvo, ker Sovjetov na Modrejah nikoli ne bo. Če se torej hoče dokopati do stolčka, bo moral ubrati drugo pot.

V Lomu je nek znani rdeči komisar ves potrt hodil od terenca do terenca in tarnal o hudih časih in o bližajoči se zimi, ki prav hudo grozi. Kar na glas je povedal, da nič ne ve kaj bo, če do zime ne bodo »zmagali«.

Te dni so komunisti zažgali župnišče na Gorah pri Idriji. S tem so znova dokazali, da je njihova borba naperjena proti veri in proti vsemu, kar je z vero v zvezi. Domobranci so gasili požar in rešili, kar se je rešiti dalo.

Ali veste, kdo vodi Titove tolpe?

Kakšen krik je vzdignila OF po sporazumu Tito-Šubašić, češ da so tolovaji »redna jugoslovanska vojska«. In ta komedija z jugoslovanstvom se je vlekla vse do 15. septembra, ko je Tito doživel sramoten neuspeh s svojim pozivom domobrancem.

Vendar so še nekateri Ljubljanci tako nesposobni, da sami sebe varajo s tem nesrečnim jugoslovanstvom. Človek mora biti res zelo nesposoben, da še danes verjame takim kraticam.

Resnica je namreč ta, da vsa Titova »jugoslovanska vojska« stoji in pada s komunistično partijo. Kadar bo uničena KPS, bo tudi vsa »nepremagljiva« tolovajska vojska izginila. Kdor ne verjame, da je KPS in NOV in POS eno in isto, naj, pazljivo, prečita navodilo, ki ga je dal okrožni komitet KPS na Grosupljem že po sporazumu Tito-Šubašić. Zopet dokaz, koliko so pogodbe, eklenjene s komunisti, vredne. Komunisti niso nikdar in nikjer iskreni. Navajamo en primer:

OKKPS Grosuplje, dne 16. VII. 1944.

Vsem okrajnim komitetom KPS! Ker je bilo opaziti precejšnjo odlojenost in pomanjkljivost vseh partijskih organizacij med terenom in vojsko:

Vas obvezujemo, da »stopate v stik z vsemi vojaškimi enicami, ki se več ali manj stalno nahajajo na vaših okrajih, to so: delavnice, bolnice ali T. V. stanice, ki so od sedaj naprej podrejene Okrožnemu komitetu, da se takoj povežete po partijski liniji in si nudite medsebojno pomoč. Za to delo so predvsem odgovorni sekretarji komitetov.

Narodni Ljubljani!

V petek, dne 13. t. m., ob pol 8 zjutraj bo v stolnici sv. Nikolaja ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman daroval spominsko sv. mašo ob obletnici mučeniške smrti žrtv morilskega »procesa« v Kočevju in stotine drugih mučencev, ki so bili umorjeni v noči od 12. na 13. oktober preteklega leta v Mozlju.

Vabimo vso narodno zavedno Ljubljano, da se spominske sv. maše v čim večjem številu udeleži in tako počasti spomin narodnih junakov in mučencev.

Jalovec Maks

Pred dnevi je prišlo s Crnega vrha sporočilo: »Povprašujete po akademiku Jalovcu Maksu, ki je bil prišel na Crni vrh dan pred usodnim 1. septembrom. Ko so Slovence narodno straže spot osvojili Crni vrh, smo zvedeli, da so bili našli ob porušenem stolpu truplo mladega vitkega fanta, o katerem so vedeli domačini le to, da je prišel prav na posredno pred napadom mednarodnih komunističnih tolpa na slovensko posadko Crnega vrha. Opis fanta, ki ga vi pogrešate, se ujema s tem neznanim junakom s Crnega vrha. Domačini pripovedujejo še to, da je bil ta sloki fant na zadnji dan avgusta pri sv. spovedi usodnega 1. septembra — bil je pri petek — pa je bil pri sv. obhajilu.«

Jalovec Maks je bil krepak in živahen fant. S prožnim korakom se je vzpenjal na gorska slemena, v zimi se spuškal s smučmi po strmih pobočjih, da so se dvigali za njim oblaki pršica. Kadar se sedel prijatelji za mizo, je vso sobo objel njegov krepki bas; v njegovi družbi je bilo prijetno — kdor se mu je znal približati, temu je bil Maks brat.

Od osnovne šole pa do vstopa na univerzo je bil Maks ves čas zvest član Františkovih križarjev. Kaj čudnega, če se je tudi v njegovem mladem, borbenem srcu rodila misel, da bi se — kot nekdaj križarji zoper fanatične mohamedane — boril proti brezumno napetemu islamu naših dni — komunizmu. Bil je član Vaskiši straž in ko so odhajali pionirji Slovenskih narodnih straž na Primorsko, je bil Maks tudi med njimi. Za nekaj časa se je vrnil v Ljubljano pa je spet poletel iz varnega gnezda v boj. Dne 1. septembra, na prvi petek, je omahnil na Crnem vrhu — Kosovom naših Primorcev.

V petek ob sedmih se bo dvigala na františkanske cerkve proti nebu molitev duhovnika v črnom ornatu, mlada usoda njegovih prijateljev bodo prošila za pokoj Maksove duše. Poživaj v miru, Maks naš brat!

Naša borba

je naslov novi knjižici, ki izide te dni.

Iz Gorice

Z goriške prefektуре. Za vodjo goriške prefektüre in vršilca tozadevnih dolžnosti je bil v začetku oktobra imenovan g. dr. Buhmüller, dosedanji mestni kurator.

Protiletalska zaščita. Ker se je zadnjem času zopet dogodilo, da so v razična letala obstreljevala v nizkem letu nekatere kraje v goriški pokrajini, je prebivalstvo opozorjeno k strogemu redu med alarmom. Vsi, ki se slučajno nahajajo ob znaku alarma na cesti, naj se zatečejo takoj v zaklonišča ali v bližnje veže. Vozniki naj zapeljejo svoje vozove v senca dreves ali hiš. Isto velja za vlakove, ki so slučajno na progi.

Prav tako je treba, da stopite v stik z odredi, brigadami ali divizijami, čim se pojavijo na vaših okrajih, ki so sicer direktno podrejeni OK-u, vendar pa ste dolžni, da stopite z njimi v neposredni stik in se povežete po partijski liniji za medsebojno pomoč.

Ako opazite v omenjenih edinicah kakšne eventualne pomanjkljivosti, jih skušajte medsebojno popraviti in nato tozadevno poročajte v svojih dnevnikih poročilih.

Smrt fašizmu — svoboda narodu! Za: Okrožni komitet KPS Grosuplje (pečat z zvezdo in srpom ter klavirno) sekretar: Borut.

Kaj bi rekel k temu navodilu horjuliški prerok Cene Logar in za njim še vsi Fajfarčki in Brečeljčki, ki tako vnet zatrjujejo, da imajo oni glavno besedo v OF? Maja meseca na sestanku tolovajskih novinarjev se je Cene Logar jezil na svoje reporterje, ker preveč pišejo o razrednem boju, »da si ožijo po nepotrebnem osvobodilno fronto. No, naj se horjuliški prerok in z njim vsi komunistični politični zaslepljeni potolažijo, ker slovenski narod jim itak ne verjame več! En tak dokument več pove kot sto komunističnih besednikov, ki meljejo svoje otrobe v »Poročevalcu«.

Pametnemu je to dovolj, neumnemu pa pomagati ne moreš! Navodilo namreč ne pravi, da naj se zvežejo po ofarski liniji, ampak po partijski! Po Logarjev trditvi je OF širša politična tvorba, ki KP in vendar tolovajska vojska ne smeta imeti zaslonbe pri večji množici, temveč pri manjši. Tudi to je posebna vrsta demokracija!

Slovenski Ljubljani

Ob drugi obletnici, ko so na današnji dan komunisti umorili prvorobitelja proti komunizmu, bivšega bana dr. Marka Natlačenca, bo danes, dne 13. oktobra ob treh popoldne na njegovem grobu slovesna komemoracija za vse slovenske žrtve, ki so padle v boju zoper komunizem.

Molitve bo opravil ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, ki bo imel tudi spominski žalni nagovor.

Vabimo Ljubljance, da se te svečanosti udeležijo v obilnem številu.

Tolovaji se bore tudi proti - vencem

Komunisti, »hrabri« bojevnikji za svobodo slovenskega naroda in za svobodo vsega naroda vsega sveta, kot je dejal neki politikomisar, so se ob odkopu jelendolskih mučencev spet razgalili v vsem svojem zločinstvu in ogabni lažnivosti. Čutili so, da jim bo stotina razpadajočih trupel jelendolskih žrtve zadala hujši poraz kot če bi bili vsi ti mučenci danes živi in bi se s strojnimi in bombami pogladi na rdeče zverine. Da bi odvrnili ta strašni poraz, so rdeči napeli vse sile, da bi preprečili zmagovalni pohod jelendolskih mučencev in slovesen njihov pokop. Ko se jim to, kljub temu, da jim poveljuje »maršale« in kljub temu, da »stojte za njimi tri največje velesile sveta, s katerimi so popolnoma zedinjeni, kot govori rdeči lepak, ni posrečilo, so si hoteli pomagati na drug način. Rdeči lažnivci so začeli govoriti: »Zopet bodo prevažali slamo.« Po izkopu trupel, ob katerem so bile navzoče cele množice, je ono jezikanje o prevažanju slame seveda utihnilo. Tedaj se je raznesla nova govorica: »To niso nobeni mučenci, ampak belo-plavi domobranci psi, ki jih je naša hrabra vojska v bojih pokončala.«

Da, v bojih so padli ti junaki, v boju slovenskega naroda s strašnim rdečim kuščarjem. Med jelendolskih junakov je bil pravica in njihov ščit je bil vera v dobroto, vera, da Slovenec ne more umoriti Slovence, brata, zgolj zato, ker ima ta drugačen pogled na svet, ki pa nikomur ne krati njegovih pravic. Pred rdečim kuščarjem je ta ščit odvedel, sila njegovih krempelj je izbila iz rok jelendolskih junakov moč, ki so ga enako dobro vihteli moč, žene in dekleta, kot Drobnič Anica, učiteljica iz Begunj.

ali Urška Železnik. Dobro so vihteli svoj meč — pravico, pa četudi so jim bile roke zvezane na hrbtih, padli so, a premagani niso bili. Poštenjaki-narodnjaki so morali, zvezani na dolgi vrvi, iti na morišče, častilci rdečega kuščarja pa so jim pljuvali v obraz in se radovali: »Zmaga je naša!« A radovali so se prerano.

Po enem letu pa se je meč jelendolskih junakov — pravica — spet dvignil in v njegovem blešku je ves narod videl, kje je sonce in kje tema. Komunističnega izgovarjanja o »prevažanju slame« in o »belih psih, ki da so bili pokončani v boju«, je bilo kmalu konec. Ko so komunisti spoznali svoj poraz, ki so jim ga zadala trupla jelendolskih mučencev na svojem zmagovalnem pohodu, se niso mogli obvladati. V vročnem besu so neposredno po izkopu jelendolskih žrtve, s čimer je bil najbolj jasno ugotovljen strašni komunistični zločin, zagrešili novo podlo dejanje. Rdeči razbojniki so se sklenili z ropom maščevati nad Rakitničani, ki so prvi pletli vence za slovesen pokop jelendolskih žrtve.

Tako je sin dr. Lavriča vodil v Rakitnici roparski napad na Mrharjevo družino, ki so bili rdeči razbojniki že trikrat obiskali na svojih zločinskih pohodih in jo sedaj tako izropali, da so si lahko čestitali: »Čez ta prag nam ne bo treba več stopiti; delo je opravljeno!«

Poglejmo si to junaštvo! Trije razbojniki so z orožjem v rokah vdrl v hišo v temni noči in za kazen, ker so v njej spletili štiri vence za jelendolske žrtve, odnesli vse, kar bi moglo družini še kakor koli služiti. Res, sijajna zmaga nad štirimi vencmi!

Dogodki in novice današnjega dne

NOVI GROBOVI

† Marija Sugit. V Ljubljani je umrla gospa Marija Sugit roj. Seme. Blago mater bodo spremili k zadnjemu počitku v soboto, 14. t. m. ob pol treh popoldne iz kapele sv. Jožela na Zalah. Naj rajnica počiva v miru! Vsem njenim dragim naše iskreno sožalje!

Usmiljeni brat

Fortunat Hrčič — umrl

Kandija, 30. septembra. V sredo, 27. septembra se je preselil v boljšo domovino subprior usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu, br. Fortunat Hrčič. Bolehal je po malem že skozi dve leti. A ko je sredi septembra legel, ni mislil ne sam, še manj pa njegovi znanci in prijatelji, da je ta bolezen za smrt.

Pokojni je bil pristen sin Priekije. Rojen 24. okt. 1877 v Veliki Nedelji kot sin malega kmeta - želarja se je izučil za trgovskega pomočnika in kot tak začel v Istro. Tam je vstopil k trgovski mornarici, kjer se je v dvestih letih službi dobro privadil italijanščine. Iz Istre je odšel nazaj v domačo deželo, v Gradec. Ko je obolel, je prišel na zdravljenje v bolnišnico usmiljenih bratov. Po zdravljenju je prošil za sprejem v red, a je bil zaradi slabotnega zdravja odklonjen. A imel je resničen poklic. Šel je do usmiljenih bratov na Dunaj in bil tam končno sprejet zaradi dobrih spričeval in znanja več jezikov. Že kot novinec je deloval v pisarni v zadovoljstvo predstojnikov, a vedno do konca življenja je, čeprav največ zaposlen z upravnim delom, rad pohitel med bolnike k neposredni bolniški strežbi. Od vstopa v

red 1. 1903 do 1. 1918 je deloval v dunajski provinci usmiljenih bratov. Ob razpadu Avstrije je bil izvoljen za priorja hiše v Valčicah (Feldsberg). L. 1922 je prišel prvič v Kandijo, od tu naprej v Gorico in Milan. L. 1931 je bil ob redovnega generala poslan kot delegat usmiljenih bratov v Jugoslaviji v Kandijo. Ker ni bilo namreč v Jugoslaviji dovolj redovnih hiš za samostojno redovno provinco, so bili usmiljeni bratje vključeni pod osrednje vodstvo v Rimu pod vodstvom slovenskega delegata. Z vsemu je vršil to službo v precej težkih razmerah do l. 1938, ko je bil odpoklican v Rim k generalnemu vodstvu reda, da bi tam zastopal razvoj in napredek usmiljenih bratov v Jugoslaviji. Tako je dosegel izmed slovenskih usmiljenih bratov doslej najvišje mesto v svoji redovni organizaciji. Po razpadu Jugoslavije se je vrnil nazaj v Kandijo, kjer je bil do konca l. 1943 upravitelj starega grada, nato subprior.

Pokojni je bil skromen, a vreden in dober član svojega reda. Ljubezniv z vsemi, ki so prihajali v bolnišnico bratovsko bodisi kot bolniki, bodisi kot gostje ali po uradnih opravkih. Pod preprosto zunanjostjo je skrival veliko življenjsko izkušnjo in lepo razgledanost v širše življenje, katero si je poleg mladostne izobrazbe pridobil potem z lastno skrbnostjo. To ga je potem ravno usposobilo za razgibano delo, ki so mu ga zaupali redovni predstojniki v tako različnih pokrajinah in narodnih razlikah. Posebno značilna poteza pri njem je bila poleg preproste iskrene pobožnosti, živa slovenska narodna zavest, ki jo je ohranil in pokazal povsod, kljub temu, da

Gorje mu, kdor v nesreči biva sam, a srečen ni, kdor srečo uživa sam. (Gregorčič.)

Koledar

Petek, 13. vinetoka: Edvard III., kralj; Venancij, opat; Simpert, škof. Sobota, 14. vinetoka: Kalist I., papež in mučenec; Fortunata, devica in mučenica; Barhard, škof.

Dramsko gledališče

Zaprto.

Operno gledališče

Zaprto.

Kino Matica

»Vizija na Jeseru« ob 16 in 19.

Kino Union

»Njen prvi domovljaj« ob 16 in 19, 15.

Kino Sloga

»Če mož gospodari« ob 16 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarni: dr. Kmet, Ciril Metodova cesta 43; inr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Stotnik Delak ob 60. rojstnem dnevu

lani vrši z uspehom še na današnji dan.

Kdo ne pozna vsaj na videz, že ne osebno, vse skozi simpatično, še vedno elastično, in vedno nasmejeno elegantno pojavo dolgoletnega »Zibecnarja«.

Visoko narodno čuteč in zaveden je korakal z dvignjeno glavo skozi vse viharje svojega življenja, spremljan s čisto simpatijo vseh znancev in prijateljev.

Redil se je v Ljubljani 8. oktobra leta 1885. Po končani študiji je vstopil z 21. letom kot enoletni prostovoljec v 97. pehotni polk. Po končani službi je ostal kar naprej v vojaški službi, kamor ga je vlekel srce.

Vso prvo svetovno vojno je prenesel na svojih plečih in sicer v staroslovesnem 17. pehotnem polku. Kot adjutant je spoznal vse naše fante in može, od katerih je danes največji del na uglednih in najuglednejših položajih civilne in vojaške uprave. Zato je krog njegovih znancev ogromen, tako rekoč vsa Ljubljana. S 17. pehotnim polkom je bil leta 1915 v Galiciji, a potem na Soški fronti in v Tirolih vse do konca vojne.

Po zlomu Avstroogrske je vstopil takoj v bivšo jugoslovansko vojsko, kjer je služil v Negotinu, Knjaževcu, Kočanih, Carevem selu, Stipu, Valjevu, Beogradu in 8 mesece v Ljubljani. Tudi grenko kupu Gonarsa je izpraznil do dna, a sedaj goreče deluje v Slovenskem domobranstvu.

Na vsej življenjski poti ga je verno spremljala njegova zvesta družica, ga. Tonina, rojena Perloga.

Dragemu jubilantu kličemo z vsem srcem: »Še na mnoga leta!«

je bil dober del življenja — od mladosti — med tujerodnimi ljudmi. Za časa prejšnje svetovne vojne se je veliko trudil za slovenske ranjene vojake po bolnišnicah v dunajski provinci, posebno v Lincu, kjer jim je potom Rdečega križa preskrboval slovenske knjige in časopise.

Pokopal ga je 29. septembra na pokopališču usmiljenih bratov v Šmihelu g. kanonik Štrukelj. Bog mu bodi obilen plačnik!

Ne sprašujte po telefonu reševalne postaje med letalskim alarmom!

V zadnjem času vprašujejo med letalskim alarmom mnogi zasebniki in tudi oblastva glavno gasilsko in reševalno postajo (tel. 22-22) za informacije ali je letalski alarm ali le protiletalsko svarilo in podobno. Zato je gasilski telefon stalno zaseden ter se lahko dogodi, da bi se v primeru požara ali nesreče gasilcev oziroma reševalcev sploh ne moglo priklicati. Zaradi tega naj se v bodoče nihče ne obrača na navedeno telefonsko številko za informacije, temveč naj vpraša za pojasnila pristojno policijsko stražnico. — Gasilsko poveljstvo.

Knjižna tombola

Vse, ki smo jim poslali tombolske tablice po pošti, posebno šole, prosimo, da nam zanje nakažejo denar ali jih osebno obračunajo do 14. t. m. do 12, ker bomo po tem roku smatrali vse tablice za prodane.

V sčeto bomo objavili imena tistih reševalcev uganke: »Racunaj — uganile«, ki bodo njih imena izrebrana in bodo osebe obdarovane s knjigo: Cvet in sad in eno tombolsko tablico za 20 lir.

Mnogo reševalcev je doslej uganke prav rešilo.

Bi se radi ob resnici nasmejali? Potem kupite aktualno knjižico

»Rdeča kolobocija«

ki prikazuje tolovajske jerebije, njihove vojaške podvige in s posrečenimi šalami razkriva komunistični osir. Cena knjižice 10.—.

»Oddajnik skupine Jadranske primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 13. oktober:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda — 12.45 Salonski orkester vodi A. Dermelj — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Zvoke iz operet izvaja radijski orkester pod vodstvom D. M. Siljanca, sodelujeta sopranistka Janja Baukari-Strle in tenorist Anton Koren — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Popoldanski koncert — 18.15 Kmečki trio — 18.45 Iz našega lepstva, Emilijan Cevo bere odlomek iz svoje novele »Cecilija« — 19 Komorni zbor — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Prenos branja članka ministrar dr. Gubelna iz tednika »Das Reich« — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Goriški slavček, zvočna igra ob stoletnici rojstva Simona Gregorčiča, izvajajo člani radijske igralne družine, vodi inž. I. Penzog — 21.15 Ples v mesečini — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Prenos naslednjega nemškega sporeda.

ZADNJA KNJIGA I. LETNIKA »SVETA«

„TAJNE NARAVE“

ki jo je napisal prof. dr. Mihelčič je imenitna, silno poučna, bralca vleče od strani do strani vedno bolj. Knjiga bo gotovo navdušila slehernika, saj je vsebinsko in slikovno zelo bogata.

NAROČITE SE NA SVETOVNO KNJIŽNO ZBIRKO! POSTANITE SVETOVNAROCNIK! — IZOBRAZUJTE SE IN BERITE »SVETOVE« KNJIGE!

KULTURNI OBZORNIK

Odkod Finžgarjeva Makalona

Postal sem takoj pozoren na ime Makalona zaradi eksotične zvočnosti. Šele pri branju pravljice, ki pa je bolj povestica kot prava pravljica, sem se malo ukvarjal z imenom ter si podzavestno ustvaril vrsto: Makalona — Magalona — Magelone in osrednji dej ter motivi so me prepričali, da se nisem motil. Vzel sem na pomoč Tieckovo srčkano povestico: »Wundersame, Liebesgeschichte der schönen Magelone«, pa ugotovil sledeče:

Obe zgodbi sta si ne le sorodni ampak osnove nekaterih motivov so si povsem enake. Paralelno gredo tile motivi: kraljič (grofič) si želi v svet — slovo in dar matere — na cesarskem (kraljevem) dvoru — boj (turnir) — junak povesti zmaga — kraljeva hči — medsebojna ljubezen — pobeg — iskanje ubežnikov — gozd blizu morja — princesa zaspi — ptica (orel, vrnan) ugrabi kraljevič prstan — kraljevič hče ujeti ptico — morje, skalnata čer (otok) v morju — kraljevič v čolnu sam (z ribičem) vesla proti otoku za ptico — prstan pade v morje — val odnese kraljeviča na sredino morja (ali čoln se razbije ob čer) — kraljična se zbudi sama v gozdu — misli na nezvestobo — spozna zmoto — samotna pot skozi gozd — kraljična postane pastirica (spletična) — v železcu ujete ribe najdejo prstan (mati junaka ali junak sam) — srečen konec ter poroka.

Ne samo motivi, tudi imeni obeh glavnih oseb sta enaki: Peter — Megelone, pa Petrus in Makalona. Glavna razlika je v obdelavi snovi. Tieckov junak je pravi vitez, junak, vendar v ljubezni sladborno, romantično raznežen. V njih ljubezni igra precejšnjo vlogo stara pestunja ter stari reviziti kot pismo, prstan. Ozadje povesti tvorijo kulise romantične, v senci in soncu se spreminjajoče prirode.

Finžgarjeva obdelava je zdravo realistična, polna kmečke nerodne miline ter tople in priske nazornosti. Če gre Tieckov junak za pustolovstvom, išče Finžgarjev Petrus delo. Srečanje med Tieckovim Petrom in Magelono poteka in se razvija v dvorskem ovzdušju, Makalona je vse prej zdrava, plaha kmečka dečla, kot pa dvorska dama (saj se srečujeta in gledata samo na poti v cerkev in domov). Slog je domače preprosti, vendar izklesan in klen.

Na dlanj je, da sta si povestici slični, vsaj kar se tiče glavnih motivov. Ali smemo iz tega sklepati, da je nastala Finžgarjeva Makalona pod vplivom Tieckove Lepe Magelone?

Nemški romantik Ludwig Tieck (1773—1853) je izdal to mišno povestico leta 1797. Izšla je v drugem delu pravlje »Volksmärchen, von Peter Leberecht« ob enem z znano pravljico o Mačku v škornjih (Der gestiefelte Kater). Knjiga je izšla pri K. A. Nicolaiju v Berlinu. Pozneje je izšla v zbirki Tieckovih pravljic »Phantasus« (1812—

1816) in končno v zbranih Tieckovih delih »Gesamtausgabe von Tieck's Schriften« (1828—1848).

Tako bi obstajala možnost, da je pod nemškim vplivom prišla povestica v območje slovenskega jezika, se udomačila pod Karavankami in prišla po prvotnem zapisu v novi obleki slovenskim bralcem v roke. Vendar je ta prva možnost, kljub zapeljivo si odgovarjajočim motivom, malo verjetna, skoraj lahko pripuščamo, da povsem nemogoča. Zakaj?

1. Tieckova knjiga (če izstavimo luksuzno opremljeno izdajo Leopolda Hirscha iz leta 1911, izšlo pri Borngraeberju v Berlinu ni nikoli izšla samostojno kot knjiga; zato tudi ni bila med Nemci tako razširjena kot Genovefa, Undina ali Meluzina. Obstojala je torej tudi mala možnost, da bi to Tieckovo povest spoznali pod Karavankami iz nemškega tiska.

2. Tieckova povest je pisana v romantičnem slogu, t. j. ima vso tisto sladko meglenost, ki vzvalovi občutje, ustvari nastrojenje in razplamti fantazijo, a ne podaja stvarnih, ostro zažrtanih obrisov. Kot taka gotovo ne bi mogla ugajati konkretnemu Gorenjcu, četudi bi dobil knjigo v roke ter jo slučajno tudi razumel.

3. Zunanja oblika Tieckove Magelone sliči starofrancoskim romanom, zlasti chateaufablu Aucassin et Nicolette, t. j. proza se menjava z verzi. Če bi se razširila povest o Mageloni v Tieckovi obliki, bi z gotovostjo lahko pričakovali vsaj kakšne ostanke verzov, recimo tako kot v drugi Finžgarjevi povesti Hudobin-potepin. V Makaloni kaj takega zamašimo.

4. Kljub paralelnosti glavnih motivov sta začetek in konec obeh povesti tako različna, da že iz tega sledi: izvor povesti moramo iskati drugje, ne pri Tiecku, saj njegova Magelona ni original, ampak svobodna prepesnitev in okrnitev starejše zgodbe o Mageloni.

Prvotni zapis te povestice imamo ob Bernatdu de Treviers, ki jo je preli v provensalsko pesem: ta je iz l. 1180. Iz te pesmi je črpal pozneje nastali francoski roman v prozi, ki je bil zelo priljubljen, saj ga srečavamo že l. 1457 kot pravo ljudsko knjigo, povsod po Franciji razširjeno.

Kot je dokazal Grafenauer za nekatere naše narodne pesmi migracijo motiva, bi ne bilo povsem nemogoče, da je tudi ta povest prišla iz Francije preko Italije k nam. Ker pa jo je Finžgar zapisal na Gorenjskem in je Gorenjska težila prej na Koroško kot pa v Italijo, pada s tem skoraj gotovo gornja podmena. Sled kaže preko Koroške dalje na sever.

In res so v Nemčiji začetkom 15. stoletja prevajali vse polno starofrancoskih romanov. Ker se je okus vodilne plasti obrnil medtem že drugam, je take knjige bralo predvsem ljudstvo in zato so tudi dobile ime »ljudske povesti« — Volksbuch. Tako je prišla že v 15. stoletju v promet povest o Knezu Ernestu, o Aleksandru Velikem, o Lepi Meluzini, v 16. stol. pa ljudska povest o Štirih Haimonovih sinovih, o Cesarju Oktavijanu in o Genovefi. Med take knjige spada tudi prevod francoskega romana o Lepi Mageloni, ki ga je objavil l. 1535 Veit Warbeck.

Drobne novice

Sv. maša za ranele gosp. Tonetom Simkar, en bo v petek ob pol 9 pri Brezjuški Materi božji.

Franciškovci križarji! V petek jutraj ob 7 se bomo zbrali v franciškovski cerkvi k maši zadušnici, ki se bo darovala za našega druga Jalovca Maksa, padlega v boju z brezbožnim komunizmom. Povel, pridite na kor, da zapojejo pokojnemu, kakor je pel on našim drugom, padlim pred njim.

Pevke in pevec stolnega kora! V petek ob 7.30 bo v stolnici škofov Requiem za žrtve iz Grčaric. Vljudo prosim za sodelovanje! — Ravnatelj stolnega kora.

Lepa knjiga je drobce življenja, ki se razvija pred našimi očmi, pa ga marsikdo ne vidi. Lepa in poštena knjiga je knjižica, ki nam slika nevarnost in nas navdušuje za pravi cilj, za dosledno pot, — Slovenceva knjižnica, ki je prodala v vse sloje našega ljudstva, skrbi za pošteno in lepo branje. Začeli smo s četirimi letnikom in izbrali dela iz svetovne književnosti, ki bodo lahko v ponos vsaki knjižnici. Kdor ljubi slovensko besedo, bo postal naš naročnik in nam ostal zvest. Lepa, poštena knjiga je dobra dela, bogato naložen kapital, ki se bo obrestoval na vas in vaših otrokih. — Poslanite naročnik Slovenceva knjižnice!

Krasno in napeto delo je roman iz zgodovine Burav

»Kolosa se vrtijo«

napisal Stuart Cloete

Pretrseljiva zgodba o življenju in usodi burških naseljencev. Zbirka »Naša knjiga« Vezana 100.—.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Večerni trgovski tečaj — središče mesta — pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2-11, prične s poukom 16. oktobra (knjižgovodstvo, korespondenca, trg. računstvo, stenografija, jeziki, strojeopisje). Izbrani predmetov po želji. Vpisovanje dnevno, tudi zvečer. Zahtevajte prospekt. — Ravnateljstvo.

! Vas muči protin (gih)? Zakaj ga ne bi pregnali, ko pa se da!

Višji trgovski tečaj v Ljubljani sprejema slušatelje-le s višjo predizobrazbo (dovršeni redni Enoletni trgovski tečaj ali višji razredi srednje šole oz. dovršena srednja ali strokovna šola). — Vpisovanje dnevno, Pričetek pouka 12. oktobra. Na razpolago prospekt: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

Stenografski tečaj pričenja 16. oktobra. Praktično znanje, koristno vsakomur. Priporočljivo tudi za akademike-čarke in dijake-inje. Informacije: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

! Vas tare skrinja (revma)? Igraje vam je prenehamo!

Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti in Višji trgovski tečaj dnevno. Informacije, prospekt: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

Hočete še bolj spoznati zlobo komunizma, ki ga danes okušamo in doživljamo tudi pri nas? Potem berite pretresljivo zgodbo

»UKRAJINA JOKA«

ki vam je za ceno 10. — na razpolago v upr. »Slovenec« in pri vseh kolportirjih

Tedaj knjižgovodstva prične 16. oktobra. Praktično znanje, potrebno v zasebnem ali javnem poklicu. Posebni tečaji tudi za stenografijo, korespondenco, strojeopisje, jeziko itd. Priporočljivo tudi akademikom-čarkam in dijakom-injam. Izbrani predmeta po želji. Informacije: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

Dusan Ludvik

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Padli so na bojišnih. Na vzhodnem bojišču sta padla 38 letni vojak Herman Muhč iz Lavantinske doline na Korškem in podčastnik Jakob Kregar iz Rožaka. Na zahodnem bojišču pa 24 letni naddesetnik Valentin Zamie iz Vognje Polja na Korškem in sanitetni narednik 33 letni Ludovik Mahne iz Celovea.

Kinematografi na Gorenjskem. Na jesenicah je na sporedu film »Pevce njene Visokosti« a v Kranju »Potovanje v preteklost«, medtem ko se v Radovljici zabava občinstvo ob filmu »Halo, Janina!«.

Potreba discipline v oglaših priporoča »Kärntner Zeitung«, z dne 7-8. X. 1944, češ da se zdaj ne sme trlati proslor za obširne oglase, ampak bodi besedilo čim krajše, pa zato jedrnat in mikavno.

Dva kovčega sta se izgubila. — Dne 23. septembra 1944 sta na železniški progi iz Gorice v Celovec izgubila dva kovčega iz istega tovornega voza. Večji kovčeg je velik 75x50 cm in je črn z rumenim robom, manjši pa je velik 55

krat 25 cm in je iz rjavega ponarejenega krokodilskega usnja. Ker je vsebina obeh kovčegov dragocena, naj oseba, ki bi ju našla to čimprej naznani pristojni policijski oblasti proti odškodnini. To poročilo je izšlo v »Kärntner Zeitung« z dne 7-8 okt. t. l.

Spodnje Stajerskega

V Dravogradu je umrl gostilničar A. Komauer, star 52 let. Doma je bil iz Slivnice pri Mariboru. Prve svetovne vojne se je udeležil kot avstrijski častnik. Svojo restavracijo in hotel pri dravogradskem kolodvoru je prežidal in moderno opremil. Vina je kupoval v ljubomerskih, haloških in slovenjgorških priznanih kletih.

Grozdne peške za izdelovanja jedilnega olja. V veljavno je stopila odredba, da morajo vinogradniki zbrati peške grozdja in jih lepo posušiti ter oddati za jedilno olje. Iz 12 kg takih pešk se napravi 1 liter olja. Za pripravo olja je treba posebne priprave in strokovno znanje. V Maribor je dospel poseben stro-

kovnjak iz Porenja, kjer izdelujejo že več let tako olje.

Preureditev pašnikov pri Pragerskem. Ako se voziš po železnici iz Maribora proti Celju, opaziš v bližini železniškega kolodvora Pragersko na vzhodni strani široko planoto, ki je popolnoma neobdelana in močvirna. Vendar močvirje tu ni tako težko, ker se večina planote uporablja za skupne pašnike okoliških vasi Šikole, Strazgojce itd. Zemljišče je last občin. Obseg teh zemljišč znaša okoli 30 kv. km. Zemlja je zelo rodna, treba jo je samo izsušiti. Kmetje so ustanovili zadrugo in iščejo sedaj kredita. Za prehrano bi bila velika pridobitev, ako se ta zemljišča izsušijo. Treba bo najprej izpeljati velik kanal od Pragerskega v južno-vzhodni smeri v Dravinjo. V ta kanal bi se potem napeljali še manjši kanali. Ostali deli sedanjega močvirja bi se pa drenžirali. Zemlja tu ni več prdnata, kakor v krajih severno od Pragerskega. Tu ležijo debele plasti glin in črne ilovice. Izra turških časov se pripoveduje, da so turške čete v teh krajih imele svoja taborišča. Na več krajih so stare gomile. Tik Pragerskega stoji velika opekarna. Tudi v sosednjih Račah imajo moderno opekarno, ki je bila last odvetnika dr. Radoslava Pipuša iz Maribora.

Velike podpohorske izvirke pri Sv. Miklavžu in Sv. Janžu na Dravskem polju namerava mestna občina mariborska izkoristiti za novi del vodovoda. Zanimiv pojav so izvirke dobre pitne vode pri Sv. Miklavžu (župnika Hoče) in pri Sv. Janžu. Ti izvirki pritekajo iz Pohorja in se tu izlivajo v velik ribnik, ki je bil svoj čas last mariborskega bogataša dr. Scherbauma. Pri Sv. Janžu pa se izlivajo v Dravo. Pritisk vode je zelo močan. Dravsko polje med Slivnico in Sv. Janžem požira vso vodo, ki priteče po potokih iz Pohorja tako, da vsi potoki sredi polja na prodnatem terenu izginejo. Voda se prikaže šele blizu Drave.

Zanimiv pojav. V kraje ob Sotli in Savi v ozemlju Brežice, Bizeljskega in Podčetrška s ose vrnilo s severa mnoge ptice — selivke, ki jih že par let ni bilo. Ljudje so mnenja, da je vrnitev ptic dobro znamenje.

Iz Hrvaške

Führer je odlikoval hrvaške ministre. Nemški poslanik v Zagrebu je podelil v imenu Führerja odlikovanje nemškega orla dr. Andriji Artukoviću, ministrskemu županju državnega pečata, dalje dr. Drag. Toth, finančnemu ministru, in dr. Milu Starčeviću, bivšemu ministru prosvete. Ob tej priliki je imel nemški poslanik tozadevni nagovor, v imenu vseh treh odlikovancev pa mu je odgovoril finančni minister dr. Toth, proseč poslanika, naj se v njih imenu zahvali Führerju. Mimo tega je dr. Toth izjavil poslanikom, kako so počaščeni s tem odlikovanjem in da bodo še nadalje sodelovali z Nemčijo v dobro hrvaškega in nemškega naroda.

Privilegiji za tovarno železniških vozov v Bosanski Brodu. — Izšla je Poglavnikova zakonska odredba, po kateri se tvornica železniških vagonov, strojev in mostov oprošča v času od 3. aprila 1944 do 2. aprila 1949 plačil vseh davčnin in državnih davstev zaradi škode, ki jo je utrpela pri letalskem napadu.

Pod streljo zahrbtnih gozdnih zločincev, nedolžen pred Bogom in pred ljudmi, je moral dati svoje mlado življenje naš dober prog, očka, brat, stric, zet in svak, gospod

Nikola Rukavina

poslov. tovarne Triglav v Trilžu

Maša zadušnica za blagim pokojnikom bo v ponedeljek, dne 16. oktobra 1944 ob 7 zjutraj v kapeli Marijanišča.

Kovor, Trilž, Ljubljana, Gospič, Sarajevo, Zemun, 12. okt. 1944.

Zaljubljeni družine: RUKAVINA in MRSOL

nejevoljno opazil, da se mu roka ni prav nič tresla. Knjigovodja in pomočnik sta se podpisala kot priči in sta radovedno obstala, ker jima ni bilo rečeno, naj se odstranita.

Faktor je odšel denar in sprejel pobotnico.

»Zdaj bi bilo pa najbolje, če bi jutrišnji dražbo odložili,« je dodal.

»Je že prepozno,« je mirno odvrnil Finnur. »Potem je mlače pomislil in spet povzel: »Razen, če bi vi poskrbeli, da bi se to razvedelo, in bi morali še nočjo poslati sle na konjih po dolinah, da se ljudje ne bi zaman trudili.«

»Bom,« je rekel faktor.

Finnur je vzel klohek. »Zbogom, gospod faktor Thorndsen,« je rekel, ne da bi mu ponudil roko. »Zahvaljeni za potrpljenje, ki ste ga imeli v najinih trgovskih poslih.« Prosim vas, da epotestite mojo zahvalo tudi svojim predstojnikom, ki jim to brez dvoma ni neznan. Odhajam z vedro zavestjo, da trgovska družba ni zaradi mene utrpela nobenih izgub. — Zbogom, gospodje!«

Faktor ga je nehote spremljal do vrat.

Nato se je jezavo okrenil. Kakšna prava zmaga pa to ni bila — rajši nasprotno!

»Ta širokoustež!« je pomislil. »A zdaj je odpravljen.«

Dramsko gledališče

Petek, 13. oktobra: Zaprto.

Sobota, 14. oktobra, ob 18: »Matilek se ženi.«

Premiera. Red Premierski.

Nedelja, 15. oktobra, ob 17: »Matura.« Izven.

Cene od 40 lir navzdol.

A. T. Linhart »Matilek se ženi«, komedija v 5 dejanjih. Osebe: baron Naleto — Korošec, Rozala, njegova gospa — Pujljeva, Matilek, graščinski vrtnar — Sever, Neška, blisna — Svetelova, Tondok, študent na vakancih — Jamnik, Zmešnjava, advokat na doželi — Lipah, Žužek, graščinski tajnik — Raztresen, Budalo, njegov pisar — Brezigar, Jerca, županova hči — Goliova, Jaka, lakaj — Dolinar, Gasper, delavec — Blaž I. dr. — Igra, se godi na gradu na Gorenjskem blizu vasi. Režiser dr. Milan Pavlovič, scena arh. V. Gajšek, kostumi D. Kačerjeve, glasba, ki jo izvaja Prevorskov kvintet, Jože Osana. — Predstava je izven abonmaja.

Operno gledališče

Petek, 13. oktobra: Zaprto.

Sobota, 14. oktobra, ob 18: »Faust.« Izven.

Cene od 60 lir navzdol.

Nedelja, 15. oktobra, ob 17: »Manon.« Izven.

Cene od 60 lir navzdol.

CRKOVNICA

a — a — a — a — a — a — b — c
— c — c — e — g — g — i — i — i
— i — j — k — k — l — l — l — n
— n — o — p — r — r — r.

As
. as
. . . as . . .
. . . as . . .
. . . as . . .
. . . as . . .

Iz teh 30 črk poleg danih dveh se stavi 6 besed, ki pomenijo v drugačnem redu naslednje: slovenski slikar; slovenski leposlovni list sredi 19. st.; starodavna država v Aziji; glavno mesto južnoameriške države; mesto v Albaniji; mesni izdelek.

Rešitev crkavnice iz zadnje številke: Akvarel; Čakovec; Krakovo; Odoaker, Poljaki; ulnjak.

Rešitev crkavnice iz zadnje številke: Akvarel; Čakovec; Krakovo; Odoaker, Poljaki; ulnjak.

TEL KINO »SLOGA« 27-38
Nadvisno zabavna kmečka burka
»ČE MOŽ GOSPODARI...«
Volker von Collande, Josef Sieber
Predstave ob 16 in 19.
Vsako soboto ob 15, 17 in 19.

TEL KINO »MATICA« 22-41
Priljubljeni Paul Javor, barmanina Erssi Simor in lepa Klari Tolnay v romanci (lubezni in plesa
»VIZIJA NA JEZERU«
Predstave ob 16 in 19

TEL KINO »UNION« 22-21
Danes zadnjičkrat
Ljubzenski roman mladega dekleta
»NJEN PRVI DOZIVILJAJ«
Ilse Werner, Johannes Riemann, Volker v. Collande.
Predstave ob 16 in 19.15.

Ko trupla naših najdražjih po letu dni počivajo v blagoslovljeni zemlji, čutimo veliko srečo in vsem, ki so nam pripomogli, izrekamo najpriznnejšo

zahvalo.

Naša posebna zahvala pa naj velja požrtvovalnim ribniškim dobrobrancem, gg. nadporočnikom Bohu in Lenščaku in ribniškemu g. županu Skrabcu, ki so toliko pripomogli k izkupu.

Vao lubezen, ki so jo izkazali našim pokojnim g. msgr. Skrbec in asistenca z vodstvom pogreba, govorniki, rakovniški pevec in godbeniki, darovalci vencev in cvetja in vsi, ki so jih spremlili v njih zadnji dom, naj Bog vsem stotero povrne.

Slovesna sv. maša za pokojne bo darovana v stolnici, v soboto 14. okt. t. l. ob 7 zjutraj pri glavnem oltarju.

Ljubljana, 11. oktobra 1944.

Družine:

Baraga, Ferjantič in Poženel.

MALI OGLASI

Službe

ISČEM STROKOVNJAKA za popravilo vrtilnih svedrov za kamen, ali obrtnika, ki bi prevzel prekrivanje in ostenje takih svedrov. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Svedric« 9035. (b)

SLUŽKINJO za hišna dela sprejem v službo. Plača in hrana dobri. Lepodvorska ulica 34. (b)

POSTENO DEKLE sprejemmo kot gospodinjko pomočnico k 3 članski rodbini. — Služba stalna. Plača in hrana dobri. Vprašati Oražova 3/L. (b)

POIZVEDBE Otroški SANDALEK rjav, sem našla v sredo popoldna na Poljanski cesti. Dobi se v Litijški c. 53.

OTROŠKO OPANKO rjava, sem izgubila. — Postojena, najditelja prosim, da jo vrne na Zaloški cesti 6, dvozišče. (e)

USNJEHO TORBICO temnomodro, s kolesarsko knjižnico na ime Klavta Marija, sem izgubila v nedeljo med alarmom na poti od Drame do Novega sveta. Postojena, najditelja prosim, da mi jo vrne ter si obdrži denar za nagrado. Stupica, Medvedova 12. (e)

ROČNI KOVČEG dobro ohranjen, dolg med 50 cm. kupim. Gerbičeva ul. 23. (k)

SIV. STROJI SIVALNI STROJ Singer, zelo pripraven za šiviljske začetnice, prodam za 5.500 lir. — Pred škofijo 19, Julka.

Peuk KROJAČI IN SIVILJE! Potujemo krajno rešanje. Informacije dobiti pri Knafelji, »Gratifik« (nasproti kolodvoru). (u)

Sobe oddajo SOBO oddam solidnemu gospodu. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9079. (s)

GLASBA Klavir. HARMONIKO malo, kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9088. (k)

Sobe izšale SOBO išem za takoj ali s 1. novembrom. Poseben vhod in dobra dnevna luč. — Ponudbe: Lojze Perko, akad. slikar, knjižarna Žužek. (s)

RDEČA KOLOBOCIJA Kup šal in slik za lir 10.—

Utrujena od težke življenjske poti je legla k večnemu počitku naša predraga žena, ljubljena mamica in sestra, gospa

Marija Sugjič

roj. Šeme

Pogreb zlate pokojnice bo v soboto, dne 14. oktobra 1944 ob pol treh popoldne v Zal, kapelica sv. Jožefa, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, 12. oktobra 1944.

Globoko žalujoči: Ante, soprog; Smiljana, Nada, Cvetka, hčerke; Albina Šeme, sestra in ostalo sorodstvo.

GUNNAR GUNNARSSON:

NA BREGU ŽIVLJENJA

Roman

33

»Potem soglašam z vašim predlogom. Toda le z enim pogojem: da mi v gotovini doplačate dva tisoč kron.«

Faktor se je zasmejal in zalučal list na mizo: »Le kako vam pride to na mar! Kako hočete dobiti za poslasto več, kot sem vam že dal? Mislim tudi, da si morate stvar jako premisliti, preden jo odklonite!«

»Vprašate, kako da hočem več dobiti za poslasto? Ker je, na primer, jako primerno za kako kmetijsko visoko solo — in lahko se zgodi, da bi še več dobil. Saj je več vredno in bo še več vredno, kar bodo sprevideli vsi, ki se količkar razumejo na to. Vendar ostanem pri svoji ponudbi: doplačilo dva tisoč kron in niti za las manj!«

Faktor je preudarjal. Prav nič ni bilo nemogoče, da bi utegnil Finnur spremeniti svoje poslasto v kmetijsko visoko solo, da bi dobil koga — ali več — ki bi vtaknil denar v to zado. Saj je bil ugleden človek! Mogoče bi še sam postal ravnatelj šole. Potem bi si pridobil še več oblasti v občini, kot jo že ima, in potem bi bil tudi neod-

visen od trgovske družbe! Iz tega bi se lahko izcimile najrazličnejše homatije. In ta dva tisočaka: ali ni bil to nemara denar za v Ameriko? Če bi se to zgodilo — bi prav rad dodal še tisočak — saj je slednjič le res, da je poslasto več vredno. Izpraševal je po številu glav živine in si je zapisoval številke, ki mu jih je Finnur navajal. Nato je sklenil, da pristane. Vzel je list in je dodal še kar je bilo treba, in ga izročil Finnuru.

»S pogojem, da koj podpišete,« je pristavil.

Finnur je prebral in prikimal.

Faktor je vstal, rekoč: »Bom dve priči poklical!«

Odprl je vrata na hodnik in zaklical. Pojavila se je hišna. Dejal ji je, naj pokliče knjigovodjo in trgovskega pomočnika, ki naj precej prideta v pisarno.

Knjigovodja, ki je stanoval v hiši, se je koj pojavil, pomočnik pa šele čez nekaj časa.

Finnur je prijel za pero in je podpisal, ne da bi kaj pomislil. Faktor je